

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ільїна А.О., магістр, Щербак В.Г., д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

Анотація. У статті розглянуто систему заходів по підвищенню ефективності інформаційного забезпечення управління підприємством – формування механізму інформаційного забезпечення управління підприємством який базується на оперативному маркетинговому плануванні та ефективному управлінні розвитком підприємства.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, технології, підприємство, управління підприємством, управлінські рішення.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Ильина А.А., магистр, Щербак В.Г., д.э.н., профессор

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Аннотация. В статье рассмотрена система мер по повышению эффективности информационного обеспечения управления предприятием – формирование механизма информационного обеспечения управления предприятием, основанный на оперативном маркетинговом планировании и эффективном управлении развитием предприятия.

Ключевые слова: информационное обеспечение, технологии, предприятие, управление предприятием, управленческие решения.

THE INFORMATION MANAGEMENT BY THE ENTERPRISE

Iliina A., Shcherbak V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Abstract. In the article the features of the system measures the efficiency of information management software now – the formation mechanism of information support business management based on operational marketing planning and effective management of the enterprise.

Keywords: information security, technology, enterprise, enterprise management, management solutions.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку управління господарюючим суб'єктом, змістовне значення має система методів, направлених на його вдосконалення та ефективну діяльність. При цьому, управління органічно пов'язане з інформацією та з перебігом інформаційних процесів. Будь-який процес управління починається зі збирання, обробки інформації і закінчується здобуванням інформації, яка є вихідною для нового управління. Розробка стратегії управління (перспективних цілей і завдань), вироблення і вибір управлінських рішень, організація їхнього виконання, регулювання та контроль, підбиття підсумків виходять із споживання здобутої інформації і закінчуються видачею нової інформації. Але даний процес має безліч недоліків, які затримують ефективний процес управління. Відповідно, механізм ефективного процесу інформаційного забезпечення, як ключового інструменту процесу управління вимагає подальшого удосконалення.

Аналіз останніх досліджень та невирішена частина проблеми. Питанням дослідження підходів щодо інформаційного забезпечення управління бізнесом з метою максимізації вартості бізнесу присвячено ряд праць зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів, серед яких: Л. Балабанова та Т. Алачева – обґрунтування управлінських рішень та інформаційне забезпечення [1], Р. Каплан – система показників [3], Н. Лоханова – економічної стійкості підприємств [2], Д. Світлий – механізм інформаційного забезпечення [11], С. Петренко – внутрішній контроль підприємства [7], А. Ткаченко та Р. Тянь – управління підприємствами та забезпечення їх стійкості [13].

Враховуючи постійну зміну внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємств, питання інформаційно-аналітичного забезпечення

сільськогосподарських підприємств залишається актуальним у контексті моделювання стратегічного управління та прийняття обґрунтованих рішень.

Метою статті є дослідження сутності інформаційного забезпечення, його складових в умовах ринкової економіки та розвитку інформаційних технологій в управлінні підприємством.

Для досягнення поставленої мети дослідження було поставлено такі завдання: узагальнити теоретичні підходи щодо визначення суті та ролі інформаційного забезпечення управління на підприємстві; обґрунтувати складові механізму інформаційного забезпечення управління підприємства; дослідити систему комплексної управлінської інформації, як фактора покращення інформаційного забезпечення підприємства

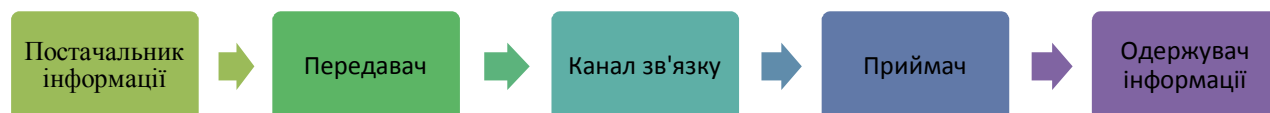
Основні результати дослідження. Головна проблема будь-якої економіки – подолати обмеженість ресурсів. Але наявні ресурси можна використовувати різним способом. Ключовим моментом тут є рішення про те, де і як зосередити економічні ресурси.

На будь-якому підприємстві повинна систематично вестися робота в таких напрямках:

- виявлення проблем і визначення інформаційних потреб;
- відбір джерел інформації;
- збір інформації;
- обробка інформації та оцінка її повноти й значущості;
- аналіз інформації та виявлення тенденцій в обраних сферах;
- розробка прогнозів і альтернатив поведінки підприємства;
- оцінка альтернатив різних дій, вибір стратегії та ухвалення управлінських рішень

для реалізації стратегічних планів.

Інформаційне збагачення сучасного бізнесу – його найхарактерніша межа. Виграє той, хто ефективніше збирає, обробляє та використовує інформацію про можливості, що відкриваються. Процес передачі та отримання інформації можна зобразити на перший погляд простою схемою (рис. 1).

Джерело: побудовано автором на основі[9].

Рис. 1. Процес передачі та отримання інформації

Проте, на отримання ефективного результату від прийнятого рішення впливають такі фактори: [10]

- якість, достовірність та оперативність отримання направленої інформації;
- процеси передачі інформації (комп'ютерне та програмне забезпечення, наявність мережі інтернет, правильна та ефективна схема документообігу, тощо);
- посередники інформації, які знаходяться між постачальником та одержувачем;
- знання, досвід та кваліфікація працівників апарату управління;
- зовнішні ринкові фактори, тощо.

В процесі передачі, отримання інформації та управління нею постійно відбувається її обмін. Такий обмін може відбуватися як по-вертикалі так і по-горизонталі. Апарат управління потребує об'єктивної та оперативної інформації на певний момент часу, що залежить від побудови системи управління, яка буде її використовувати. При цьому метою інформаційного забезпечення управління, на думку науковця, є своєчасне надання необхідної і достатньої інформації для прийняття управлінських рішень, що забезпечують ефективну діяльність як підприємства в цілому, так і його структурних підрозділів [13]

В якості внутрішніх джерел інформації можуть виступати:

- транзакційні системи, призначені для операційної роботи, зокрема з клієнтами, включаючи клієнтів філіалів і представництв;
- система внутрішньо-фірмового електронного документообігу;
- документи з електронних сховищ;
- документи на паперових носіях.

До зовнішніх джерел інформації відносять:

- матеріали та дані інформаційних агентств в електронному вигляді і на паперових носіях;
- законодавчі та нормативні матеріали регулюючих органів;
- матеріали та дані, представлені клієнтами і партнерами підприємства в електронному вигляді або на паперових носіях.

Функціонування будь-якої системи управління вимагає правильної організації інформаційного забезпечення, тобто наявності сукупності оброблених відомостей про стан об'єктів фінансово-господарської діяльності, який задовольняє вимогам менеджменту організації. У свою чергу інформаційне забезпечення включає інформаційну систему, яка містить у своєму розпорядженні необхідний інформаційний фонд (персонал та інформаційна технологія) і систему інформаційних потоків. Інформаційна система підприємства є комунікаціями персоналу щодо питань, які стосуються їх професійної діяльності [9].

Початковим елементом інформаційного забезпечення є інформаційні потоки, які є переміщенням інформації між людьми, або між підрозділами. Сукупність такого роду переміщень є системою інформаційних потоків, що дають можливість здійснювати відповідні процеси. Система інформаційних потоків – це система потоків інформації, яка дозволяє підприємству здійснювати фінансово-господарську діяльність.

Виходячи з того, що потреба в інформації породжується необхідністю вирішувати конкретні завдання управління, очевидним є, що система управління та інформаційна система повинні бути в тісній взаємодії. При цьому інформаційну систему можна розглядати як підсистему управління.

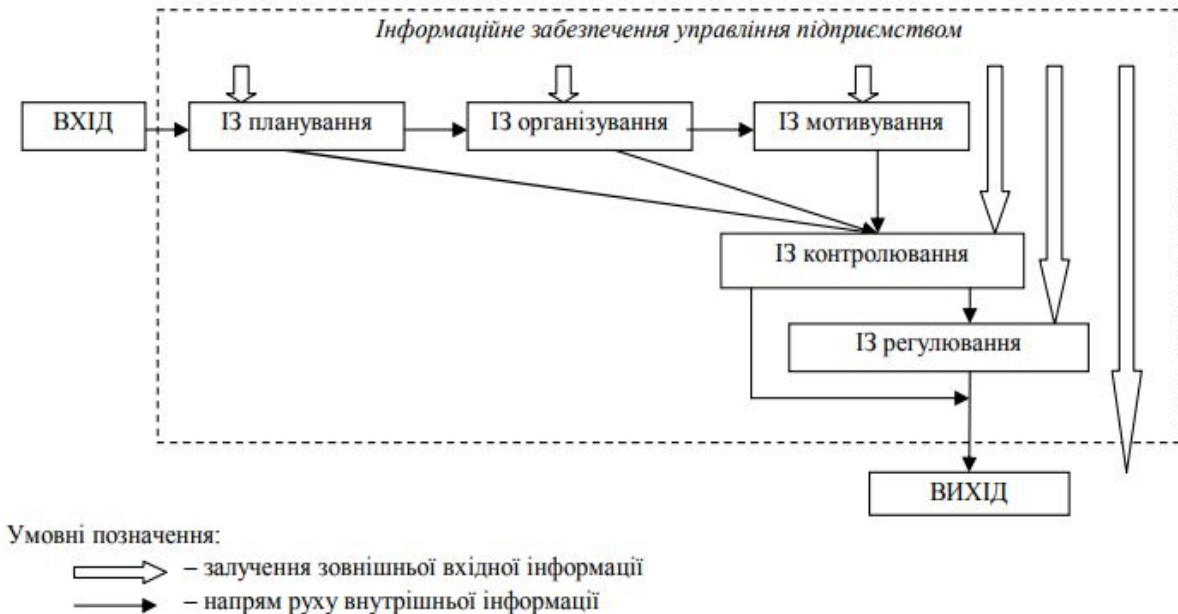
Вирішення поставлених завдань на сучасному рівні можливе лише за умови одночасної реалізації технічних і організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності інформаційного забезпечення. Окрім того, потрібно не тільки мати в своєму розпорядженні своєчасну і точну інформацію, але уміти опрацювати її та робити необхідні висновки і ефективно втілювати в управлінські рішення. Тому, необхідність присутності інформаційної складової в управлінні безумовна, оскільки вона є основою всього управлінського процесу.

Вагомим критерієм удосконалення фінансової інформації є її інформативність для цілей управління. Основними джерелами інформації для фінансової підсистеми є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Повнота, своєчасність, якість обліково-економічної інформації стали основними вимогами економіки як господарських систем, так і демократичного суспільства ринкового типу в цілому [19].

У зв'язку з цим удосконалення фінансової інформації та головних її складових, наприклад таких як обліково-економічна інформація, слід розглядати у контексті інтеграції різних її видів і форм представлення, які нададуть змогу задовольнити питання апарату управління за допомогою створених алгоритмів інтеграції інформаційних потоків. Такий набір систематизованих правил будуть враховувати достовірність, точність, ясність, конфіденційність, аналітичність та результативність [14].

Структура інформаційного забезпечення управління підприємством за функціональним підходом передбачає такі елементи: ІЗ планування, ІЗ організування, ІЗ мотивування, ІЗ контролювання, ІЗ регулювання. До кожного структурного елемента надходять як зовнішня, такі і внутрішня вхідна інформація. Механізм інформаційного забезпечення в межах одного структурного елемента передбачає перетворення цієї

інформації на вихідну, напрям руху якої також показано на рис. 2. Вихідна інформація контролювання разом із вихідною інформацією регулювання становлять базу для прийняття управлінських рішень.

Джерело: побудовано автором на основі [4].

Рис. 2. Структура інформаційного забезпечення управління підприємством ТОВ «Видавництво «Світич»

Інформаційне забезпечення процесу контролювання – це та складова системи контролю підприємства, яка значною мірою визначає ефективність її формування та функціонування. Якщо розглядати ефективність системи контролю як модель факторної системи, то її загальний вигляд буде таким:

$$E_{ск} = f(x_1, x_2, x_3 \dots x_n), \quad (1)$$

де $E_{ск}$ – результуюча ознака – ефективність системи контролю діяльності промислового підприємства;

x_n – факторні ознаки, що визначають ефективність системи контролю;

n – кількість факторів, що враховується при побудові моделі.

На рис. 3. показано механізм перетворення інформації в системі контролю діяльності підприємств.

Аналізуючи рис. 3, зазначимо, що інформація, яка обслуговує систему контролю, надходить у контролюючу підсистему, де підлягає зберіганню, нагромадженню, обробленню, кодуванню та передаванню у підконтрольну підсистему. Після одержання зворотної інформації від підконтрольної системи, контролююча система продукує контрольну інформацію. Остання, своєю чергою, перетворюється на вхідну інформацію для реалізації функції регулювання чи безпосереднього прийняття управлінського рішення.

Процес управління розвитком підприємства базується на управлінні інформаційними потоками, циркулюючими усередині підприємства і поза ним, що обумовлює і потребує на практиці удосконалення сучасних інформаційних систем. Управління інформаційними потоками передбачає, також, наявність сукупності відповідних технологій, які базуються на використанні засобів збору, передачі, обробки, зберігання, представлення інформації в процесі управлінської діяльності. Залежно від переважання певних інформаційних процесів, їх інтенсивності і значущості вибираються відповідні засоби їх реалізації, які при

різноманітні останніх становлять проблему вибору і використання засобів забезпечення процесу управління інформаційними потоками підприємства.

Джерело: побудовано автором на основі [4].

Рис. 3. Механізм перетворення інформації в системі контролю діяльності ТОВ «Видавництво «Світич»

В умовах зростаючої динамічності зовнішнього середовища існує ймовірність ризику успішної реалізації інтеграційних змін для підприємств. Для ухвалення обґрунтованого управлінського рішення підприємству необхідне якісне інформаційне забезпечення, яке ґрунтується на таких властивостях: достовірність, повнота, ясність, зрозумілість і адекватність.

Дана інформаційна потреба може бути задоволена за рахунок удосконалення процесу інформатизації, що являє собою процес насичення усіх сфер діяльності підприємства необхідними інформаційними потоками.

На сучасному етапі розвитку суспільства основним капіталом будь-якої організації або установи є їх інтелектуальна і інформаційна власність. Створення і використання інформаційних систем управління корпоративними інформаційними ресурсами дозволить не тільки підтримувати рівень інформаційного забезпечення на належному рівні, але і розвивати його на абсолютно нових принципах. Цінність таких систем не лише у вдосконаленні засобів зв'язку, методів доступу до даних, впровадженні мультимедійних інтерактивних систем використання інформації, збільшенні продуктивності праці та поширенні без паперових технологій. Такі системи здатні повністю змінити структуру документообігу в такій організації, як сучасне підприємство чи корпорація, фірма тощо.

Висновки та пропозиції. Отже, кожен управлінський цикл починається зі збирання, обробки інформації і закінчується здобуванням інформації, яка є вихідною для нового управлінського циклу. В рамках інформаційного потоку існує і передається інформація про цілі управління, стан керованого процесу, дії підприємства. Інформаційний потік разом із засобами збору, передачі, обробки і зберігання інформації, а також з персоналом, який працює з інформацією, утворює інформаційну систему. Інформаційні системи забезпечують оперативність комунікації і власне інтеграцію учасників бізнес-процесів, тим самим

підвищуючи якість управлінських рішень, що приймаються, на стратегічному, тактичному і оперативному рівнях управління підприємства. Найважливіше завдання інформаційної системи пов'язане із забезпеченням процесу ухвалення управлінських рішень, а саме – наданням потрібної інформації в потрібний час, на потрібному носіїві і в потрібному місці. При цьому варто зазначити про існування обмеження на вартість обробки даних, трудомісткість процесів використання інформаційного ресурсу, надійність і оперативність процесу обробки інформації, якість отримуваної інформації.

Література

1. Балабанова Л.В. Информационное обеспечение обоснования управленческих решений в условиях маркетинговой ориентации предприятия: монографія / Л.В. Балабанова, Т.И. Алачева. – Донецк: ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2003. – 143 с.
2. Бодди Д. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пэйтон; пер. с англ.; под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2014. – 816 с.
3. Каплан Р.С. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Роберт С. Каплан, Дейвид П. Нортон; пер. с англ. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2003. – 320 с.
4. Лоханова Н.О. Інформаційне забезпечення системи управління економічною стійкістю підприємств / Н.О. Лоханова // Наук. пр. Кіровоград. нац. техн. ун-ту. Сер.: Економічні науки. – 2005. – Вип. 7, Ч. II. – С. 163–170.
5. МакКензі В. Посібник Financial Times з аналізу та використання фінансової звітності / Венді МакКензі; пер. з англ. – К.: Всеуито; Наукова думка, 2014. – 283 с.
6. Олексюк О.С. Системи підтримки прийняття фінансових рішень на мікрорівні / О.С. Олексюк. – К.: Наукова думка, 2008. – 507 с.
7. Петренко С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем: монографія / С.М. Петренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 290 с.
8. Пономаренко О.І., Пономаренко В.О. Системні методи в економіці, менеджменті та бізнесі / О.І. Пономаренко, В.О. Пономаренко. – К.: Либідь, 2005. – 423 с.
9. Рейльян Я.Р. Аналитическая основа принятия решений / Я.Р. Рейльян. – М.: Финансы и статистика, 2014. – 205 с.
10. Реформирование и реструктуризация предприятий. Методика и опыт / В.Н. Тренев, В.А. Ириков, С.В. Ильдеменов и др.; под ред. Леонтьева. – М.: ПРИОР, 2007. – 320 с.
11. Світлий Д.О. Збалансована система ключових показників як інтегрований організаційно-економічний механізм інформаційного забезпечення ухвалення управлінських рішень / Д.О. Світлий // Наукові праці НДФІ: зб. наук. пр. – 2015. – Вип. 2 (43). – С. 75–82.
12. Семенов А.Г. Развитие стратегического управления в акционерных товариствах: Монографія / А.Г. Семенов. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2014. – 520 с.
13. Тянь Р.Б. Управление проектами / Р.Б. Тянь, Б.І. Холод, В.А. Ткаченко – Дніпропетровськ, 2006. – 224 с.